

Huvudman

Göteborgs kommun
grundskola@grundskola.goteborg.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Skutehagsskolan F-6 i Göteborgs kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Göteborgs kommun att senast den 29 september 2023 ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande trygghet och åtgärder mot kränkande behandling. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Göteborgs kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Göteborgs kommun ska vidta följande åtgärder

Trygghet och åtgärder mot kränkande behandling

1. Se till att rektorn vid minst ett tillfälle innan den 22 september 2023 klargör att all personal får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Detta innebär en befogenhet att ingripa fysiskt för att avvärja våld, kränkningar eller andra ordningsstörningar. Rektor ska dokumentera hur och när informationen har förmedlats. Dokumentationen ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (2 kap. 34 §, 5 kap. 3 och 6 §§ skollagen).

2. Se till att rektorn beslutar om skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning enligt 4 b-4 d §§ (5 kap. 4 e § skollagen).
3. Se till att rektorn, vid minst ett tillfälle innan den 22 september 2023 klargör skyldigheten för all skolpersonal att de vid kännedom om att en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling ska göra en anmälan till rektorn. Huvudmannen eller den som huvudmannen utser ska dokumentera när informationen lämnats och på vilket sätt den getts. Dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (2 kap. 34 § och 6 kap. 10 § skollagen).
4. Se till att personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäler detta till rektorn. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit under perioden 15 maj– 22 september 2023. Dokumentationen ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (6 kap. 5 och 10 §§ skollagen).
5. Se till att det för varje anmälan om kränkande behandling som huvudmannen mottar startas en utredning där omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna utreds och att det i förekommande fall vidtas de åtgärder som krävs för att förhindra kränkande behandling i framtiden. Rektorn ska dokumentera hur många sådana utredningar som genomförts under perioden 15 maj– 22 september 2023. Dokumentationen ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (6 kap. 10 § skollagen).

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån uppgifter om eventuella missförhållanden våren 2023 inlett en tillsyn av Skutehagsskolan F-6 i Göteborgs kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Skutehagsskolan F-6 följer gällande bestämmelser om trygghet och åtgärder mot kränkande behandling.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan, biträdande rektorer och rektor samt genom lektions- och rastobservationer den 17-18 maj 2023. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat Skutehagsskolans ordningsregler, *Skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling 22/23 Skutehagsskolan F-6*, statistik gällande anmälningar om kränkande behandling, utredningar gällande kränkande behandling och beslut om disciplinära åtgärder. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Föreläggande

Trygghet och åtgärder mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Trygghet

Elever uppger i intervju att det ibland är otryggt på skolan. Eleverna berättar att elever bråkar, retas, slåss, fryser ut och säger elaka saker till varandra. Eleverna säger att detta händer hela tiden. Lärare och elever berättar att det finns otrygga miljöer på skolan som kapprummen och skolgården. En lärare berättar att det finns flera elever som är rädda i lärarens klass och säger att eleverna på grund av detta inte fullt ut kan fokusera på lektionen. Enligt lärarna bedrivs det ett förebyggande arbete för att skapa trygghet på skolan. Arbetet sker främst i varje klass för sig och leds av respektive lärare. En lärare säger att hen arbetar mycket med värdegrund i sin klass. En annan lärare säger att hen har arbetat med "värsta bästa nätet" under klassens klasstid. Skolpsykologen berättar att hen föreläst om otrygghet på sociala medier för personal och vårdnadshavare.

I intervjuer med elever framgår det att skolan har ordningsregler som eleverna varit med att utvärdera och förändra. Ordningsreglerna har enligt eleverna diskuterats på skolans elevråd. Eleverna berättar att alla lärare inte agerar på samma sätt om en elev bryter mot ordningsreglerna eller stör ordningen. Om en elev bryter mot ordningsreglerna kan de få ett samtal eller mail hem, säger flera elever. Elever berättar även att om en elev stör i klassen kan de få gå ut ur klassrummet men att det skiljer sig mycket från klass till klass och beror på vilken lärare som är ansvarig.

De intervjuade lärarna berättar att de inte har fått veta från skolleningen om hur de ska agera om någon bryter mot ordningsreglerna och att det inte finns en samsyn på skolan. Lärarna berättar att det tidigare funnits en konsekvenstrappa som stöd men att den är borttagen. Lärarna berättar att de har efterfrågat information avseende användandet av disciplinära åtgärder från skolleningen men inte fått svar. En lärare berättar att ledningen inte vill att de ska använda sig av disciplinära åtgärder. En annan lärare berättar att hen har fått till sig att hen kan vidta disciplinära åtgärder men när dessa vidtagits har ledningen inte stöttat läraren. Lärarna berättar att otydligheten gällande disciplinära åtgärder innebär att de inte vet hur, när eller om de ska agera. Rektor uppger att det finns lärare som behöver kompetensutveckling gällande hanterande av utåtagerande elever och disciplinära åtgärder och att detta är ett utvecklingsområde.

I intervju med elevhälsan och biträdande rektorer uppges att utredningar görs gällande om en elev stört ordningen, uppträtt olämpligt eller gjort sig skyldig till en allvarlig förseelse. Skolinspektionen har begärt in och fått beslut om disciplinära åtgärder samt utredning kopplad därtill.

Av intervjuer med rektor, biträdande rektorer samt flera representanter från elevhälsan framkommer att det inte finns några skriftliga rutiner gällande omhändertagande av mobiltelefoner. Några lärare berättar att det som finns nedskrivet om mobilanvändning framgår av ordningsreglerna. Av Skutehagsskolans ordningsregler som Skolinspektionen tagit del av framgår att eleverna ska använda mobiltelefoner efter skolan och fritids och utanför skolans område.

Kränkande behandling

Skolinspektionen har fått ta del av *Skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling 22/23 Skutehagsskolan F-6*. Planen innehåller en översikt av de åtgärder som skolan bedömer behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen innehåller även en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året samt en redogörelse för hur åtgärder har genomförts under föregående år. I intervjuer med lärare och representanter för elevhälsan uppges att planen upprättas och följs upp under medverkan av elever.

I intervjuer uppger flera elever att all personal på skolan inte agerar om de skulle se ett bråk mellan elever. Det händer saker hela tiden på skolan och det hjälper inte att berätta för de vuxna för det händer ingenting i alla fall berättar två elever. En elev berättar att hen blivit slagen och att lärarna inte agerat då denne berättat om händelsen. En annan elev berättar om en situation då en lärare såg ett pågående bråk men inte agerade. En tredje elev säger att hen utsatts för upprepade verbala kränkningar och trots att åtgärder har vidtagits har den muntliga kränkande behandlingen inte upphört. Lärare berättar att all personal på skolan inte agerar vid slagsmål. Enligt lärarna hade en lärare bevittnat ett pågående bråk men sedan bara gått förbi i tron om att det var ett skojbråk. I samband med Skolinspektionens besök bevittnade inspektörerna ett verbalt bråk mellan elever. Den personal som fanns i närheten av bråket reagerade/ingrep inte.

Lärare berättar för Skolinspektionen att alla händelser som kan utgöra kränkande behandling inte anmäls. Flera lärare säger att de har blivit tillsagda av skolledningen att inte nysta i vissa händelser och att "pojkar är pojkar". En lärare berättar att flera händelser som utgör kränkningar inte har anmälts och att skolledningen har kännedom om detta. Lärare uppger att vad gäller regler så gör lärarna på skolan olika. Vissa lärare tillåter att eleverna får ha sina mobiltelefoner andra inte. Vissa lärare anmäler kränkande behandling och vissa gör det inte säger lärarna. Denna brist på samsyn, uppger lärare, påverkar elevernas trygghet eftersom eleverna inte heller vet hur lärare agerar.

Elevhälsan berättar att det är den som ser eller får kännedom om en situation som kan vara kränkande behandling som ska anmäla detta i skolans system. Lärare berättar att de själva anmäler, utreder och fattar beslut om en händelse utgjort kränkande behandling. Lärare uppger även att de avslutar ärendet själva och att de ibland får hjälp men oftast inte. En lärare berättar att hen inte fått någon information om hur eventuell kränkande behandling ska anmälas. En annan lärare säger att hen inte känner sig hemma i systemet. Lärarna berättar även att tillfällig

personal eller ny personal inte får kunskap om kränkande behandling och hur detta ska hanteras och anmälas.

På fråga från Skolinspektionen huruvida de biträdande rektorerna tror att alla händelser som kan utgöra kränkande behandling på skolan anmäls svarar de nekande och uppger att de har arbetat hårt med att få personalen att anmäla alla kränkningar och att det har blivit bättre. En biträdande rektor berättar att lärare anmäler och utreder kränkande behandling och bedömer om utredningen visar att händelsen utgjort en kränkning. Biträdande rektor berättar också att hen skickar iväg ärendet till huvudmannen när det är avslutat. Rektor uppger att det inte är andra än biträdande rektorer och rektor som bedömer om en händelse utgjort kränkande behandling.

Skolinspektionen har fått ta del av ett dokument med händelser som kan utgöra kränkande behandling som inte har anmälts. Då Skolinspektionen visar dokumentet för biträdande rektor uppger hen att hen känner till dokumentet och att hen vet att händelserna inte anmälts. När Skolinspektionen frågar om den biträdande rektor nu sett till att de anmälts svarar den biträdande rektor nekande och uppger att det är den som sett händelserna som ska anmäla dem. I intervju med rektor uppger rektor att hen inte känner till händelserna och dokumentet men att alla vuxna på skolan som får kännedom om händelser som kan vara kränkningar ska anmäla dem. Elevhälsan berättar att de är medvetna om att alla situationer som eventuellt kan utgöra kränkande behandling inte anmäls. En representant för elevhälsan uppger vidare att en del händelser om eventuell kränkande behandling kan utredas men inte anmälas och då de inte anmäls får varken rektor eller huvudman kännedom om dem. Elevhälsan uppger även att de har svårt att nå ut till personalen i frågan och att det är svårt att vidta tillräckliga åtgärder för att motverka kränkande behandling om elevhälsan inte får kännedom om de kränkningar som sker.

Rättslig reglering

Trygghet

Enligt 2 kap. 34 § skollagen ska huvudmannen se till att personalen som har hand om utbildningen ges möjlighet till kompetensutveckling och att all personal i verksamheten har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet.

Av 5 kap. 3 § skollagen framgår att alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero.

Av 5 kap. 4 e § skollagen framgår att det för varje skolenhet ska finnas skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning enligt 4 b-4 d §§. Rektorn beslutar om sådana rutiner.

Enligt 5 kap. 5 § skollagen ska det finnas ordningsregler för varje skolenhet. Ordningsreglerna och hur de följs ska regelbundet följas upp. Orsakerna till uppföljningens resultat ska analyseras. Ordningsreglerna ska utarbetas, följas upp och, vid behov, omarbetas under medverkan av eleverna. Rektorn beslutar om ordningsregler.

Av 5 kap. 6 § skollagen framgår att personalen får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Detta innefattar en befogenhet att ingripa fysiskt för att avvärja våld, kränkningar eller andra ordningsstörningar.

En åtgärd enligt första stycket får vidtas endast om den står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter. Enligt de förutsättningar som anges i 7-23 §§ får det beslutas om utvisning ur undervisningslokalen, kvarsittning, tillfällig omplacering, tillfällig placering utanför den egna skolenheten, avstängning och omhändertagande av föremål. Även sådana åtgärder får vidtas endast om de står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter.

Av 5 kap. 9 § skollagen framgår att om en elev i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarigare förseelse, ska rektorn se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare.

Av 5 kap. 10 § skollagen framgår att med utgångspunkt i vad som har framkommit vid en utredning enligt 9 § första stycket ska rektorn se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende.

Enligt Lgr 22, 2.8 Rektorns ansvar, har rektor som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen, kriterierna för bedömning av kunskaper och betygskriterierna. Vidare framgår att rektorn, inom givna ramar, har ett särskilt ansvar för att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Kränkande behandling

Av 6 kap. 5 § skollagen framgår att huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i detta kapitel, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget.

Av 6 kap. 8 § skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Av 6 kap. 10 § skollagen framgår att en lärare och annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Av 2 § förordning [2006:1083] om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling framgår att en plan mot kränkande behandling ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet som planen gäller för.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolenhetens arbete med att tillförsäkra eleverna vid Skutehagsskolan F-6 trygghet samt i arbetet mot kränkande behandling.

Tillsynen visar att det finns elever på skolan som känner sig otrygga samt att det finns otrygga platser i skolmiljön. Det framkommer även att lärarna inte har kunskap om när personalen får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet. Skolinspektionen bedömer att det är centralt att all personal instrueras om detta. Av intervjuer med bland annat rektor och biträdande rektorer framkommer vidare att det för skolenheten saknas skriftliga rutiner för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning som beslutats av rektorn.

Tillsynen visar vidare att skolans personal inte har en gemensam syn på hanteringen av situationer när konflikter, verbala kränkningar och slagsmål mellan elever uppstår. Det finns, visar intervjuer med elever, lärare och elevhälsa, personal som inte ingriper vid kränkningar och vidtar de åtgärder som behövs för att skapa trygghet. Av utredningen framkommer vidare att även om elever ofta utsätts för kränkande behandling, så anmäls inte alla kränkningar till rektor. Det framgår också att det inte är tydligt för alla som arbetar på skolan hur och när en sådan anmälan ska göras. Utredningen visar även att alla anmälningar om kränkande behandling inte utreds vilket leder till att åtgärder inte kan vidtas. Huvudmannen kan därigenom inte uppfylla sitt ansvar att utreda händelser och vidta åtgärder för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att dessa brister innebär att eleverna inte tillförsäkras en utbildning som präglas av trygghet samt att det finns brister i skolans arbete vad gäller skyldigheten att vidta åtgärder för trygghet och mot kränkande behandling, vilket i sin tur kan innebära att elevernas möjligheter att nå målen för utbildningen och så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling begränsas.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen). Göteborgs kommuns verksamhet vid Skutehagsskolan F-6 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller trygghet samt åtgärder mot kränkande behandling. Det finns därför skäl att förelägga Göteborgs kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

På Skolinspektionens vägnar

X Linda Lundberg

Beslutsfattare
Signerat av: Linda Lundberg

X Jenny Lind

Föredragande
Signerat av: Jenny Lind